

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS
TARŠOS PREVENCIJOS IR LEIDIMŲ DEPARTAMENTO
ŠIAULIŲ SKYRIUS**

Budžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898.
Skyriaus duomenys: M.K. Čiurlionio g. 3, LT-76303 Šiauliai, tel. (8 41) 59 6414, faks. 8 7066 2000, el.p. siauliu.skyrius@aaa.am.lt,
http://gamta.lt.

B. Pinkevičiaus individualiai įmonei,
Konstitucijos prospektas 23, Vilnius
el. info@bpimone.lt

2015-09-01
į 2015-08-13

Nr. (15.6)- A4- 9815
Nr. 38/15

UAB „NTPV“,
Ramygalos g. 13-9, Panevėžys,
el. paštas: uabntpv@gmail.com

Adresatams pagal sąrašą

**ATRANKOS IŠVADA
DĖL ŠIAULIŲ R. ARVYDIŠKĖS II SMĖLIO TELKINIO NAUJO PLOTO NAUDOJIMO
POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO**

- 1. Informaciją atrankai pateikė:** B. Pinkevičiaus individuali įmonė, Konstitucijos prospektas 23, Vilnius; tel. (85) 2735810, el. info@bpimone.lt
- 2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas:** UAB „NTPV“, Ramygalos g. 13-9, Panevėžys, tel. +370 606 14770.
- 3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas:** Arvydiškės II smėlio telkinio naujo ploto naudojimas.

Atranka atliekama, vadovaujantis LR Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (Žin., 2005, Nr. 84-3105, 2011, Nr. 77-3720) 2 priedo 2.3. punktu – kitų naudingųjų iškasenų kasyba ar akmens skaldymas (kai kasybos plotas - mažiau kaip 25 ha, bet daugiau kaip 0,5 ha).

4. Planuojamos ūkinės veiklos vieta: Planuojamas naudoti Arvydiškių II smėlio telkinio naujas plotas yra Šiaulių rajono, Bubių seniūnijos, Šalpirčių kaimo teritorijoje, 18,3 km į pietvakarius nuo Šiaulių geležinkelio stoties, 7 km į šiaurės vakarus nuo Bubių ir 9,9 km į šiaurės rytus nuo Šaukėnų. Planuojamos ūkinės veiklos (toliau - PŪV) teritorija privačios nuosavybės teisė priklauso UAB „Šilkalnis“ ir UAB „NTPV“. PŪV teritorija ties šiauriniu ir šiaurės rytiniu pakraščiu ribojasi su laisva valstybine žeme. Žemės sklypas, kuriame PŪV (kad. Nr. 9118/0007:34) pietiniame pakraštyje ribojasi su koncervacinės paskirties žemės sklypu (kad. Nr. 9118/0007:84), o vakariniame – su kitos (naudingųjų iškasenų teritorijos) paskirties žemės sklypu (kad. Nr. 9118/0007:93), kuriame eksploatuojamas Arvydiškių II smėlio telkinys. PŪV žemės sklypui (kad. Nr. 9118/0007:34), kurio plotas 11,2928 ha nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos: XXVII – saugotinių želdinių (medžių ir krūmų), augančių ne miško ūkio paskirties žemėje (0,1091 ha), XXVI – miško naudojimo apribojimai (7,2044 ha), XXIII – naudingųjų iškasenų telkiniai (2,67 ha), XXI – žemės sklypai, kuriuose įrengtos valstybei priklausančios melioracijos sistemos bei įrenginiai (7,70 ha). Pagal Šiaulių rajono teritorijos bendrojo plano sprendinius, visas PŪV (9,90 ha) plotas patenka į gamtinį karkasą. Teritorija priklauso žemaičių aukštumų, vidurio žemumos miškų rajonui. Lietuvos respublikos aplinkos ministerijos Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, planuojamoje naudoti ~9,90 ha teritorijos dalyje, 6,05 ha teritorijos

užima IV grupės ūkiniai miškai. Į detaliai išžvalgytą plotą patenka trys miško sklypai (Nr. 12, 13, 16). Miško žemės sklypas Nr. 16, kurio 0,80 ha dalis patenka į žemės sklypo ir 0,3002 ha detaliai išžvalgyto sklypo plotą, priklauso II grupei - specialiosios paskirties A - ekosistemų apsaugos miškų grupei, kuriuose ūkininkavimo tikslas - išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus. Planuojamas naudoti Arvydiškės II telkinio naujas plotas pietinėje dalyje nedidele dalimi patenka į Girnikų kraštovaizdžio draustiniui priklausančio II A grupės miško plotą bei detaliai išžvalgyto telkinio išteklių kontūrą, o didžiąja dalimi žemės sklypas ribojasi su Kurtuvėnų regioniniu parku, kurio konservacinio prioriteto zonoje yra Girnikų kraštovaizdžio draustinis. Iki Bulėnų telmologinio draustinio - 120 m. Artimiausi kaimai Gosteliškių, Bunokiškių, Pociškės nuo PŪV teritorijos išsidėstę apie 1,5 km. Nuo detaliai išžvalgyto telkinio ribos iki gyvenamosios aplinkos daugiau kaip 500-900 m. Artimiausias kultūros paveldo objektas nuo PŪV teritorijos į pietryčius apie 22 m. - Girnikų kalnas.

5. Planuojamos ūkinės veiklos aprašymas: 2015 m. gegužės 22 d. Lietuvos geologijos tarnyba prie aplinkos ministerijos aprobavo (patvirtino) 6,60 ha plote Arvydiškių II smėlio telkinio naujame plote detaliai išžvalgytus 1135 tūkst. m³ smėlio išteklius. Planuojamos ūkinės veiklos plotas 9,90 ha, iš kurio planuojamas naudoti 6,10 ha kasybai atviru kasiniu, apie 3,80 ha dangos gruntų sandėliavimui, buitiniams patalpoms, kasybos technikos saugojimui. Išteklių gavybai numatyta taikyti tradicinę gavybos technologiją, kurią sudaro: augalinio sluoksnio ir mineralinės dangos nukasimas; technologinių karjero vidaus kelių įrengimas; naudingojo klodo iškasimas ir pakrovimas į autosavivarčius; iškastos produkcijos išvežimas iš karjero; išekspluatuoto karjero rekultivavimas. Planuojamo naudoti ploto kasybos darbuose ne tik kasimo-pakrovimo technika, numatyta statyti sijojimo įrenginį. Telkinio dangą sudaro augalinis sluoksnis, kurio storis 0,2 m, apie 12,2 tūkst. m³ ir 0,3-7,3 m storio priemolio, priemolio ar molingio smėlio sluoksnis. Jo storis - 1,9 m. Grunto planuojama nukasti apie 268,4 tūkst. m³. Derlingąjį dirvožemio sluoksnis bei dangos gruntuos numatyta sandėliuoti už kasybos sklypo ribos, šiaurinėje planuojamos ūkinės veiklos dalyje. Bendras naudingojo sluoksnio storis kinta nuo 3,8 m iki 22,0 m, vidutiniškai sudaro 17,2 m. Detalios žvalgybos duomenimis visi ištekliai sausi, kadangi gruntinis vanduo slūgso labai giliai. Iš 16 gręžinių, atliktų detalios žvalgybos metu, 4-iuose buvo pasiektas gruntinis vanduo. Stacionarių oro taršos objektų planuojamame naudoti karjere nebus. Karjere dirbs tik kasybai ir pervežimui skirti mechanizmai. Į aplinkos orą pateks nuo lauko kelio pakylančios dulkės (karjere kasamas iš natūralaus klodo gruntas yra pakankamai drėgnas), bei iš mobiliųjų mašinų dyzelinių vidaus degimo variklių teršiančios medžiagos. Per metus, atlikus skaičiavimus, į aplinkos orą pateks 28,72 t įvairių teršiančių medžiagų (anglies monoksido, azoto oksido, sieros dioksido, kietųjų dalelių). Įvertinus eksploatuojamo karjero sukiamą triukšmo lygį artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje sudarys 48,38 dBA. Produkciją iš karjero numatyta išvežti technologiniu bei lauko keliuku, toliau vietinės reikšmės žvyrkeliu šiaurės kryptimi iki rajoninio kelio Kuršėnai-Gilvyčiai-Sauginiai. Artimiausi nuo žaliavos išvežimo transportavimo kelio gyventojai yra 12 m, 45 m, 51 m atstumu, atitinkamai, atlikus skaičiavimus nustatyta, kad triukšmo lygis neviršys teisės aktuose nustatytų normų. Nuo PŪV teritorijos šiaurės-vakarų ir vakarų kryptimis, apie 6 m ir 125 m atstumais yra šiuo metu eksploatuojami karjerai. Įvertintas suminis triukšmo lygis artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje - apie 48,38 dBA, neviršija leidžiamo triukšmo lygio. Karjerą planuojama pradėti eksploatuoti 2016 m, parengus telkinio žemės gelmių naudojimo planą. Įvertinus metinius žaliavos poreikius, planuojama išteklius išgauti per 21 metus. Išekspluototą karjerą numatyta užpilti karjero dugną, nulėkštinus šlaitus apšodinti juos miško želdiniais ir taip grąžinti į kasybos darbus pažeistą kraštovaizdį.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas: Sklypas nepatenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas. Iki buveinių apsaugai svarbios teritorijos - *Bulėnų pelkės (LTSIA0003)*, planuojamas naudoti plotas nutolęs apie 120 m. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie aplinkos ministerijos (toliau -VSTT) 2015-07-28 d. pateikė planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo išvadą, kurioje teigiama, kad planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti reikšmingo poveikio „Natura 2000“ teritorijai ir šiuo atžvilgiu neprivalomas atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo.

6. Pastabos, pasiūlymai: Užsakovas ar poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas nedelsdamas turi pranešti visuomenei apie priimtą atrankos išvadą Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos

ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše (Žin., 2005, Nr. 93-3472; 2010, Nr. 2-81; 2011, Nr. 58-2790; 2011, Nr. 108-5122) nustatyta tvarka. Apie pranešimo paskelbimą tvarkos apraše nurodytose visuomenės informavimo priemonėse užsakovas ar poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas turi informuoti Aplinkos apsaugos agentūrą, kartu pridėdam laikraščių, kuriuose skelbtas pranešimas kopijas ir pranešimo, skelbto savivaldybės (seniūnijos) lentoje, kopiją su savivaldybės (seniūnijos) informacine žyma apie paskelbimą.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą:

7.1. Artimiausia saugoma teritorija - Girnikų kraštovaizdžio draustinis, besiribojantis su planuojamos ūkinės veiklos teritorija, visa pietine teritorijos riba ir, kuris yra Kurtuvėnų regioninio parko (toliau - KRP) konservacinio prioriteto zonoje. Girnikų kraštovaizdžio draustinis įsteigtas siekiant išsaugoti aukštai iškylantį - iki 183,4 m virš jūros lygio Dubysos slėnio atkirstą moreninį masyvą su Girnikų kalnu. Girnikų kalnas - mitologinis objektas, kuris yra svarbiausia Kurtuvėnų regioninio parko regykla, tai senovės kulto vieta. Nuo jo eina pažintinis takas link Arvydškės akmenyno. Pagal KRP tvarkymo plano Rekreacinio naudojimo plėtos kryptis numatyta vystyti pėsčiųjų turizmą - įrengiant pėsčiųjų takus ir maršrutus regioninio parko kraštovaizdžiui ir gyvajai gamtai pažinti: Girnikų šventkalnio pažintinis takas - Girnikų kraštovaizdžio draustinyje lankomi objektai: Girnikų šventkalnis, kryžius lietuviškos spaudos draudimo panaikinimui paminėti, I - o pasaulio karo karių kapai, Arvydiškės akmenys, Girnikų pušis. Neįvertintas tiesioginis ir netiesioginis planuojamos ūkinės veiklos poveikis gretimybėse esančioms saugomoms teritorijoms.

7.2. Pagal Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo planą vietovė, kurioje planuojama ūkinė veikla, priskirtina *Regioninio reikšmingumo paveldo arealų sancaupų zonai*. Tai teritorijos, kuriose kultūros vertybės ir jas supantis kraštovaizdis atspindi savitus skirtingų regionų bruožus bei priklauso teritorijai 4 - Rytų Žemaitijos kultūros paveldo arealų zonai. Tai Lietuvos sritis, kurioje susitelkę kultūros paveldo, atspindinčio Rytų Žemaitijos regiono savitumą arealai. Nepakankama informacija apie vizualinę taršą ir ilgalaikį vizualinį poveikį, pasižyminčiam estetinėmis, nekilnojamosioms kultūros ar kitoms (gamtos paveldo) vertybėms. Nenustatytas, neapibūdintas ir neįvertintas galimas tiesioginis ir netiesioginis planuojamos ūkinės veiklos poveikis kultūros paveldui - nekilnojamajai kultūros vertybei - Girnikų mitologiniam kalnui (Girnikų šventkalniui - Šikštos kalnui) bei šių (planuojamo naudoti karjero) aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai pagal „Vizualinės taršos gamtiniam kraštovaizdžio kompleksams ir objektams nustatymo metodiką“.

7.3. Miško žemės sklypas Nr. 16, kurio 0,80 ha dalis patenka į žemės sklypo ir 0,3002 ha detaliai išžvalgyto sklypo plotą, priklauso II grupei - specialiosios paskirties A - ekosistemų apsaugos miškų grupei, kuriuose ūkininkavimo tikslas - išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus bei didžiąja dalimi pietiniu pakraščiu ribojasi su II grupės - specialiosios paskirties A - ekosistemų apsaugos miškais. ~50 m nuo planuojamo naudoti karjero, Girnikų kraštovaizdžio draustinyje, yra virš 0,5 ha Draujos pelkė, ir dar kelios mažesnės pelkutės. Neįvertintas poveikis II grupės A - ekosistemų apsaugos miškams, hidrologiniam pelkių režimui. Nenustatytas, neapibūdintas ir neįvertintas galimas tiesioginis ir netiesioginis planuojamos ūkinės veiklos poveikis minėtiems aplinkos komponentams, jų tarpusavio sąveikai.

7.4. Girnikų kraštovaizdžio draustinyje yra saugomos augalų rūšys: Lietuvos Raudonosios knygos (toliau - LRK) - *statusis atgiris*, LRK II kategorija - *pūkuotoji apuokė - kerpsamanės*, kuri aptikta ir kertinėje miško buveinėje (Kurtuvėnų g-jos 5 ir 6 kv. ir kuri yra Europinės svarbos (EB) tipiška buveinė - *aliuvinis miškas*. Nedidelėje populiacijoje *Liekninis beržas*- LRK II kategorija; *Machaonas* - LRK IV kategorija (duomenys iš informacinės sistemos *SRIS*). Kol kas neįvestos į *SRIS*, bet nustatytos Pilkoji meleta LRK III kategorija ir kitos Paukščių direktyvos priklausančios rūšys: jerubė, lygutė, juodoji meleta. Nėra informacijos, ar planuojama ūkinė veikla nesąlygos natūralių buveinių plotų sumažėjimą, retų rūšių buveinių išnykimą ar pažeidimą. Nenustatytas, neapibūdintas ir neįvertintas galimas tiesioginis ir netiesioginis planuojamos ūkinės veiklos poveikis besiribojančios teritorijos biologinei įvairovei.

7.5. Nors kasybos sklypas nepatenka į Kurtuvėnų regioninio parko teritoriją, tik dalis žemės sklypo, tačiau sudaro bendrą kraštovaizdžio kompleksą, kuris vizualiai, hidrografiskai, erdviniais ryšiais yra susietas.

Planuojamoje karjero vietoje yra išraiškinga Žalkalnio kalva, kurios aukštis 148 m ir yra išraiškinga kraštovaizdyje. Jos nukasimas iš esmės pakeistų esamą kraštovaizdį. Planuojamas naudoti karjeras patenka į gamtinio karkaso teritoriją ir pagal Šiaulių r. teritorijos bendrojo plano sprendinius patenka į nacionalinės svarbos Šiaurės Lietuvos geoeologinę takoskyrą, kur turi būti palaikomas ir stiprinamas kraštovaizdžio natūralumas ir skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, renatūralizacija, vykdomas ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama kraštovaizdžio ir biologinė įvairovė. *Citata iš Atrankos dokumentų (24, psl.)*, „kad kasant naudingąsias iškasenas visame numatytame plote būtų palaiptam sunaikintos dabar esančios buveinės bei gamtinis kraštovaizdis“, tačiau neišanalizuota, neįvertinta, ar planuojama ūkinė veikla gali turėti neigiamą ilgalaikį vizualinį poveikį kraštovaizdžiui, pasižyminčiam estetinėmis, nekilnojamosioms kultūros ar/ir kitoms (gamtos paveldo) vertybėms.

7.6. Nepakankamai išnagrinėtas planuojamos ūkinės veiklos poveikis 7.1.-7.5. punktuose išvardintiems aplinkos komponentams, neatkreiptas dėmesys į nagrinėjamo poveikio sąlygojamus aplinkos pokyčius greta esančios saugomoms teritorijoms, šių teritorijų jautrumą ir vertę, atkreipiant dėmesį į poveikio trukmę (karjerą planuojama eksploatuoti 21 metus). Nenumatytos priemonės, kurių numatoma imtis, siekiant išvengti reikšmingo poveikio biologinei įvairovei, kultūros paveldui, kraštovaizdžiui arba užkirsti jam kelią.

8. Priimta atrankos išvada – Arvydiškės II smėlio telkinio naujo ploto naudojimui Šiaulių rajone, Bubių seniūnijoje, Šalpirčių kaimo teritorijoje poveikio aplinkai vertinimas privalomas.

Ši atrankos išvada galioja 3 metus nuo jos viešo paskelbimo dienos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 9 dalies nuostatomis, suinteresuota visuomenė per 20 darbo dienų nuo atrankos išvados paskelbimo dienos turi teisę teikti atsakingai institucijai, šiuo atveju Aplinkos apsaugos agentūrai, pasiūlymus persvarstyti atrankos išvadą, kiti poveikio aplinkai vertinimo proceso dalyviai: planuojamos ūkinės veiklos subjektai per 10 darbo dienų nuo atrankos išvados gavimo dienos turi teisę pateikti atsakingai institucijai motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą.

Taršos prevencijos ir leidimų departamento
Šiaulių skyriaus vedėja

Virgilija Kozakienė

Apsaugos agentūros Taršos prevencijos ir leidimų departamento Šiaulių skyriaus 2015-09-01 rašto Nr. (15.6)-A4-9615 priedas

Adresatams pagal sąrašą

1. Šiaulių rajono savivaldybės administracijai, Vilniaus g. 263, LT- 76337 Šiauliai; tel. (8 41) 596 642; faks. (8 41) 523 886, el. p. prim@siauliuraj.lt
2. Šiaulių visuomenės sveikatos centrui, Vilniaus g. 229, LT- 76343 Šiauliai, el. paštas: info@siauliuvsc.sam.lt
3. Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdybai, Basanavičiaus g. 89, LT- 76160 Šiauliai el. paštas: siauliai.pgv@vpgt.lt
4. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos Šiaulių teritoriniam padaliniui, Aušros al. 15, LT- 76299 Šiauliai, el. paštas: siauliai@heritage.lt